

МІНІСТЕРСТВО НАРОДНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. І. Франка
кафедри педагогіки і методики початкового навчання і
природничо-математичних дисциплін

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

міжвузівської науково-практичної конференції
«Шляхи поліпшення підготовки студентів до виховної
роботи в початкових класах у процесі викладання
навчальних дисциплін»

22—24 травня 1990 року

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ НАД УДОСКОНАЛЕННЯМ ОРФОГРАФІЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ

Неодмінною умовою підвищення професійної майстерності вчителя-словесника і вирішення проблеми грамотності учнів є оволодіння вчителем методами і прийомами роботи з орфографією в школі. Відсутність систематичної роботи над удосконаленням орфографічних навичок в учнів негативно позначилась на грамотності випускників шкіл.

Радянська психологія розглядає процес засвоєння орфограм як тривалу і нерівномірну діяльність. Орфографічні вміння нерідко не переходять у режим автоматизованих дій у результаті чого деякі орфограми становлять значні труднощі для школярів.

Важливе значення для правильної організації роботи над удосконаленням орфографічних умінь навичок учнів має чітке визначення вчителем етапу перетворення актуальної орфограми (тобто такої, що потребує методичних зусиль для формування навички) у неактуальну, уже сформовану навичку (М. Т. Баранов, Г. М. Іваницька). Точне значня даного етапу в роботі учнів допоможе правильно розподілити зусилля під час повторення орфографічного матеріалу.

Розуміння психологічної природи орфографічної навички особливостей українського правопису дасть можливість знайти найбільш оптимальні методичні шляхи засвоєння окремих орфограм.

У навчальному процесі необхідно одночасно опиратися на всі види орфографічної пам'яті (здорової, слухової, кінестезичної, моторної) однак у засвоєнні різних орфограм кожен із видів пам'яті (крім моторної) може відіграти основну або другозядну роль.

Засвоєння фонетичних написань здійснюється шляхом реалізації такої структури: слухо-артикуляційне сприйняття — зорове уявлення — письмова реакція. Морфологічні і диференціюючі або смислові написання вимагають утворення асоціацій типу слухо-артикуляційне сприйняття — смислове або граматичне уявлення — зорове уявлення — реакція письма. Механізм засвоєння традиційних написань зводиться до вироблення асоціацій: слухо-артикуляційне сприйняття слова — семантико-зорове уявлення його — письмова реакція (Д. М. Богоявленський).

Умілий добір вправ під час опрацювання орфограм того чи іншого типу сприятиме створенню відповідних уявлень.

Врахування вікових особливостей учнів також вимагає вдумливого добору форм, прийомів і методів роботи та ілюстративного й дидактичного матеріалу.

Отже, врахування вчителем природи становлення орфографічної навички та вікових особливостей учнів — один із провідних шляхів підвищення грамотності школярів.